

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor.
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor.
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Bosznia és Herzegovina közigazgatása.

Debrecen, június 17.

Az 1878. évi július 13-án kelt berlini szerződés az osztrák-magyar monarchiára ruházta az intézkedés jogát Bosznia és Herzegovina közigazgatása tekintetében, e jogot akként fejezvé ki a magyar törvény, hogy Magyarország miniszteriuma felhatalmaztatik Bosznia- és Herzegovinának a közös miniszterium által vezetendő ideiglenes közigazgatásába alkotmányos felelősség mellett befolyjni s résztvenni minden tanácskozásokban, melyek ezen ideiglenes közigazgatás irányának és elveinek megállapítása, valamint vasutak építése czéljából a közös miniszteriumban tartatnak.

A törvény ezen világos rendelkezése megállapítja a határokat, melyek között Magyarország kormányja az annektált országok felett jogait érvényesítheti, mely jogok terjedelme tekintetében kétség nem lehet. Magyarország miniszteriuma nem vezeti ezen törvény értelmében az okkupált tartományok közigazgatását, mert ez a közös miniszteriumra bízott, hanem befolyását a közös miniszterium tanácskozáiban érvényesíti a Bosznia és Herzegovina közigazgatása irányának és elveinek megállapításánál.

A törvény ezen rendelkezéséből kiindulva, teljesen igazat kell ad-

nunk Széll Kálmán miniszterelnöknek s el kell ismernünk, hogy az egyedül helyes álláspont, melyet a bosnyák mohamedán küldöttséggel szemben elfoglalt, az volt, hogy a küldöttséget nem fogadta, mert ha ezt teszi, a bosnyák közigazgatás felelősségi hatóságát megillető jogokat gyakorolja, amire Magyarország miniszterelnökének semmi szüksége nincsen, lévén neki elég dolga Magyarország közigazgatása ügyeinek elintézésével.

Jól tudja ezt Visontai, ki a képviselőház elé vitte ez ügyet interpellációjával, de nem számított arra, hogy a miniszterelnök feleletében oly, minden kétséget kizáró magyarázatot fog adni arra nézve, amit az interpelláló kérdésével elérni akart, de ami az interpellációban nem foglaltatik; nem számított arra, hogy a miniszterelnök elhallgattatja válaszával a mende-mondákat, melyek a miniszterelnök és Kállay közös pénzügyminiszter közötti feszült viszonyról hónapok óta keringenek.

A miniszterelnök felelete nemcsak kielégítő és megnyugtató, hanem férfias és határozott s Magyarország méltóságához illő s megszégyenítette azokat, kik régi ismert taktikával a viszály magvát akarták elhinteni a magyar kormány és a közös miniszterium egyik érdekében gazdag tagja között. Magyarország kormányának, ugymond-

a miniszterelnök, joga és kötelessége beavatkozni Bosznia és Herzegovina adminisztrációjának politikai irányába és elveibe, de nem lehet appellatorium forum egyes konkrét adminisztratív esetekben s a hatáskörök teljes összezavarása lenne, ha az egyes konkrét kérdések adminisztratív elintézésébe beavatkoznék.

Az interpelláció tehát alkalmat adott a miniszterelnöknek arra, hogy szerencsés tapintattal fejtsse ki az ország közvéleménye előtt a Bosznia és Herzegovina közigazgatása kérdésében elfoglalt álláspontját azon helyzetről, melyben e tartományok közigazgatása ma áll s Széll Kálmán válaszában egyikét aratta ismét parlamenti győzedelmeinek s valóban teljes szónoki diadalt nyert beszédének azon részével, melyben erős leczkét ad a gyanúsítóknak, kijelentvén, hogy nem akarja meghallani a gyanúsításnak azon hangját, mely Kállayt vele szemben árulkodással vádolja, mert az nem méltó sem a parlamenthez, sem hozzá, sem pedig a gyanúsító képviselőhöz. Tanulhatnak e feleletből az ellenzék mindkét oldalán és meggyőződhetnek afelől, hogy a gyanúsítások régi taktikája a Széll Kálmán kormányzata ellenében igen ártalmatlan eszköz, melylyel legfeljebb önmagukat sértetik meg.

TÁRCZA

Vége a dalnak . . .

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —
Irtta: *Morvay Zoltán.*

Vilmuska a jogász-majális utáni regelen kacagva ébredt. Álmában Balkó, a bolondos poéta, mondott neki valami hóbor-tosságot egy vén kisasszonyról, amin aztán olyan jóízűen nevetett, hogy felébredt reá. Kingrott az ágyból s magára kapva a pongyoláját, az ablakhoz futott és felvonta a függönyt.

A júniusi nap aranyos sugarakkal szórta tele a bájos kis hálószobát, a mibe az éjjel viselt toilette tarka-barka darabjai festői rendetlenségben heverték szana-széjjel s egy kis mozaikkal kirakott asztalka alatt roppant tearózsza-csokor busongott hervadásnak indult virágaival.

Az ajtón kopogtatott valaki s Vilmuska visszafordulva az ablakból, kunczogva kiáltott:

— Ki vagy?! Nem szabad! . . .

Kívül egy mély férfi hang szólalt meg:

— Bocsáss be, Vilma, én vagyok, a bátyád. Fontos beszédem van veled.

Vilma az ajtóhoz futott és félretolta a reteszt.

— Tessék!

Magas, körszakállu férfi lépett be s körülnézve a kis rendetlen fészket, egy puffra ereszkedett.

— Szervusz, Vilma.

A hölgy odaült a bátyja ölébe s hófehér karjaival, a miről lecsusztak a pongyola bő ujjai, körülfonta a férfi napbarnított nyakát.

— Szervusz fekete ember! No mit hoztál? Istenkém, milyen esunya sápadt vagy! Bizonyosan semmit sem aludtál, ugy-e rozspára?! — S kacagva esőkolta végig azt a sápadt arcát.

— Nem aludtam — mondta a férfi esőndesen. De nem vidult fel a hölgy jó kedvétől. Hosszan, merően nézte az asztalalatti hervadó csokrot.

— Ebből a csokorból egy rózsát adtál Balkónak tegnap este, ugy-e Vilma?

— Igen! Hahaha! Azt mondta: „meghagyom, hogy ezt a virágot, tenessék el velem, ha meghalok!” Mindig hóbor-tos lesz ez a Kálmán, míg él! . . .

A férfi arca még jobban elkomorodott, de aztán egy végtelenül szomorú mosoly vonaglott ajkán végig s mintegy önmagába mormogta:

— Szegény, szegény Kálmán! . . . Azért mondta hát, hogy azt a rózsát hagyjuk a gomblyukába, hadd porladjon el vele együtt! . . . Még haldokolva sem feledkezett meg róla! . . . Vilmuskám! . . . Ne ijedj meg, egy nagyon

szomorú hirt mondok: Balkót megölték párbajban ma reggel! . . .

A hölgy sikoltva ugrott fel a férfi öléből s göresösen ragadva meg bátyja vállait, az ijedségtől kerekre nyílt szemekkel nézte azt a vigasztalan, komor arcát s egy hang sem jött perczekig az ajakára.

Az első pillanatban belátta, hogy a mit bátyja mondott, rettenő valóság! . . . Kálmán többé nincs! . . . Lelki szemei előtt rögtön megjelent nyulánk természetével az örökvíg, szőke poéta, a ki annyi szép szomorú verset írt ő hozzá! . . . Annyit! . . .

Vilma gondolkodott, hogy vajon, mit is kérdett a költőtől utoljára? Ah, igen, azt, hogy a legközelebbi versét hogyan fogja kezdeni? Szegény jó Kálmán! Azt mondta, így: „Most már tudom, hogy nem sokáig élek!” Igen, azon a vigtermészetétől elütő, bánatos zengésű mély hangján mondta ezt és nagy szemei merően tapadtak az ő arcára.

— Ne haragudjon rám, hogy ugy nézem, Vilma, — mondta szomorúan mosolyogva. — Azt akarom, hogy a szemeim rezechártáján maradjon a képe. Mert . . . mert hátha talán immáron nem is látom többé! . . . Az éjjel történt a négyes alatt Óh, hát már akkor megtörtént a kihívás?! Bizonyára nem! De az ő finom poéta lelke megérezte, hogy nem fogja látni őt soha sem többé! És nem is látja! . . .

A szobaleány behozta a reggeli lapot

És örömmel tapasztaljuk, hogy a meggyanusított közös pénzügy-miniszternek nemcsak maga a miniszterelnök fogta pártját, hanem az egész Ház csaknem kivétel nélkül teljes elismeréssel van azon érdekek iránt, melyeket Kállay az okkupált tartományok civilizációjának munkájával szerzett. Ez érdekeket kicsinyelni az elfogulatlan bírálóknak nem lehet és az a képviselő, a ki el nem ismeri, hogy Magyarország nem teljesíti azon feladatokat, melyeket a berlini szerződés reáuházott, épen olyan igazságtalan, mint a minő rossz szolgálatot tesz hazájának a külföld előtt. Mert Magyarország nemcsak azt teljesítette, a mire magát elkötelezte, hanem sokkal többet tett: a művelt világ hálájára érdemesítette magát azért, hogy új országot hódított meg a béke fegyvereivel a civilizációnak.

Tanácskozások Ausztriában. A baloldali pártok elnökeinek konferenciája befejezte tanácskozásait, a melyekről a következő kommunikét adták ki:

„Teljes egyértelműséggel és határozottsággal hangsúlyozzuk és ismétljük azt a meggyőződésünket, hogy Ausztriában a nyelvviszonyok törvényes rendezése első sorban a német nyelv kötelezővé tételétől függ.“

Szóval a német pártok most először foglalnak teljes egyértelműséggel állást a német nyelv kötelezővé tétele mellett, a mi az ő részükről ezentul conditio sine qua non. A baloldali pártok elnökei ezt a határozatot küldöttség útján nyújtják át a kormánynak.

A helyzetről különben a következőket jelentik:

Jaworski lovag, a lengyel klub elnöke, az osztrák képviselőház jobboldali többségének volt vezetője így nyilatkozott az osztrák parlamenti helyzetről: Helyteleníti, hogy a költségvetési provizóriumot az ipari javaslatért levették a napirend éléről. Helyesli a

kormány eljárását, a melyet az állam méltóságának megóvása tesz szükségessé. Csak az elnapolás s a felosztás közt lehetett választani. Az elnapolás azért volt helyes, mert ezzel a bizottságok s az elnökség mandátuma megszűnik, a mi azért elkerülhetlen, mert ott az obstruáló pártok emberei is foglalnak helyet. A nyelvjavaslatok nem fűkűznek az elnapolás után a Ház asztalán, a mi által a kormány szabadkezet nyer. A parlament felosztása szükségtelen, mert a Ház egy hetedrészre ellenzi az obstrukciót. Jaworsky nem pártotná a nyelvjavaslatoknak a 14. §. alapján való átérőszakolását. Az ideiglenes hatályu 14. §-os rendelet ugys a parlament elé kellene hogy kerüljön, ami újra felidézne az obstrukciót. Ha a pártok nem tudnának megegyezni, a császár elhatározásával kellene a nyelvviszonyokat rendezni, mint a hogy az 1869-ben Galiczia tekintetében történt. A Házazabály-kérdés rendezésére sem tartja a 14. § t megengedhetőnek. Jaworski szükségesnek tartja, hogy a parlamentben többséglétezzék. A cseheket kérte, hogy hagyjanak fel az obstrukcióval s mivel hajthatatlanok voltak, megszüntette a többségi köteleket. A volt többség visszaállítása a jelenlegi viszonyok közt ki van zárva. Új többség alakításához a kormány közreműködése szükséges. A német-cseh viszály elenyészése előtt azonban nem alakulhat új többség, csak napirendi többségről lehet szó addig.

A honi ipar és a vidék.

Budapest, június 16.

Budapest a szive Magyarországnak. Legalább annak kellene lennie. Az alkotmány visszaállítása óta kormányférfiaink minden lehető megtettek a főváros szépítésére, erősítésére, gyarapítására. A parlament tagjai is pártkülönbség nélkül megszavaztak minden oly javaslatot, mely a székesfőváros gazdasági és kulturális gyarapítását ezéozta. Tarifapolitikánk kizárólag ezt a célt szolgálta és lassan-lassan a tudomány, irodalom és közoktatásügy legjelesebb erőit Budapesten csoportosítottuk. A vidéki városokban építettünk kaszárnnyakat és furtunk artézi kutakat, ha jól viselték magukat, a vasuti állomást is kibővítettük és egy vagy több

patikát engedélyeztünk nekik. Valójában azonban a vidéki városok anyagi jólétének emeléséért nem történt semmi, mialatt főváros virágzott és fejlődött, valósággal amerikai arányokban. S mi okozta a főváros meseszerű fejlődését? Talán a lakosság nagy hangyaszorgalma, talán azok a bizonyos polgári erények: a mértékletesség, munka és takarékoság? Vajjon ezek varázsolták elének-e az Andrássy-uti palotákat és körüti bérházakat?

Nos, ha a modern Budapest megalkotásában a munkának és a takarékoságnak is volt némi része, a föllendülés igazi okait mégis a kormányhatalom dédelgető és centralizáló politikájában és még inkább a vidék kizsákmányolásában és a külföldi pénzpiac kipumpolásában kell keresnünk. Mialatt Budapest láthatólag föllendült és egy nagy világváros külső formáit öltötte magára, az alatt a vidék elszegényedett, a középosztály bucsut vett az ősi portától, a hivatalnok kar küzd a mindennapi megélhetésért, a földművesek rajai pedig vándorbotl kezükben jobb hazát mennek keresni Amerikába. Ismételjük-e azt, a mit már annyiszor és annyian elmondottak, hogy azok a hosszú palotasorok, melyeknek láttán hangosabban feldobog magyar szívünk, tulajdonképpen nem is a mi palotáink, mert a jelzőlog-hitel révén több jogot formálhatnak azokhoz a külföldi tőkepénzesek, mint névbeli tulajdonosaik. A hatalmasnak látszó Budapest tehát valójában nem egyéb, mint amolyan agyaglábu óriás, kit egy váratlan lökés könnyen földre teríthet. S a külföldi pénzpiac rosszabbodása okozta vihártól erősen izeg-mozog is ez a kolosszus.

A politikai erőművészek, a gazdasági csodadoktorok most komor gondolatokba merülve azon tanakodnak, miként lehetne elejét venni a fenyegető veszedelemnek és mi módon menthetnők meg Budapestet és a fővárosi piacot a formaszerű esődbejutástól. Mindenkinek van egy mentőgondolata s ha a gondolatokat pénzzé lehetne változtatni, csakhamar meg is javulna a helyzet. Érdekes, hogy a mentési munkálatokat érintő eszmékör nem terjed túl a főváros határain s még most is s jóllehet a vidék nyomora semmivel sem kisebb a fővárosnál, mindenki csak a fővárosra gondol.

Nem kisebbítjük azzal a metropolis

és az asztalkára tette. Vilma önkéntelenül pillantott a festékszagu papírra és mintegy az ő gondolatai kiegészítésül ott állott a vers az első oldalon. A vers! A hattyudal! Azzal a kezdő sorral: „Most már tudom, hogy nem sokáig élek!“ S alatta a név: Balkó Kálmán. Csak nem régen hagyta ott a táncsteremben, vigan, egészségesen, a legjobb hangulatban és immár örökre vége! Oh, Kálmán, Kálmán! ráborult versre, az utolsó versre, amit hozzá irtak és el kezdett keservesen sirni.

— De hiszen ez rettenetes, — zokogta fel újra, meg újra. — Szólj Dénes, ki ölte meg?

— Dernőy, az őrnagy, a te vőlegényed! Látod Vilma, mondtam az éjjel, hogy ne táncolj annyit Balkóval, mert ez bántja Dernőyt. Nem hallgattál reám. Most oda van egy kedves jó ember, aki téged is szeretett talán egy kissé, Vilma? . . .

— És a vőlegényemnek nincsen semmi baja, — kérte a hölgy; de korántsem valami nagy érdeklődéssel. Az őrnagy koros ember volt s a kis Pély Vilma csak a családi befolyás révén lett a menyasszonya.

— Semmi baja sincs — mondá a bátyja. — Én voltam a segédje és a kapitány. Balkónak pedig két ujságíró. A szegény Kálmán talán érezte a halálát, mert egy levelet adott át a segédjének, hogy ha meghal, kézbesítse neked. A szerencsétlenség után ide adta a szerkesztő nekem. Nesze, olvasd.

A kedves kis vidám arczról eltűnt már minden jókedv. Fehér volt, mint a márvány, de nem sirt. Valami kétségbeesítő nyugalommal vette át a levelet. Aztán olvasni kezdte:

„Kedves Vilmuska!

Mikor ezt a levelet Ön olvasni fogja, a maga jó pajtása, a hóbortos Kálmán fiu nem leszen többé! . . . Már akkor elment oda, a hol — a poéták hazudozása szerint — „szébb a rózsá, tisztább a patak, csendőbbek a dalok! . . .“

Ne sajnáljon engem Vilmuska és ne is sirasson meg, mert lássa, az ilyen könnyelmű, léha fráterek, mint a milyennek a világ tartott engem . . . mondom, az ilyen emberek megérdemlik a sorsukat. Jól van ez így, a hogy történt!

Elmegyek innen, — gondoltam már régebben — mert reám úgy sincs itt többé semmi szükség. Egészen felesleges vagyok a földön. De magamat resteltem megölni. Ez az eset épen kapóra jött. Igyekeztem jól használni fel. És már most meg vagyok nyugodva! . . .

Nem tudom, Vilma, vette-e ön észre hogy mennyire szerettem! . . . Nem tudom. . . De most már megmondhatom, hogy imádtam önt, Vilmuskám, a hogy csak ember imádkat egy szentet. . . Megmondhatom ezt már bátran. . . Senki sem lehet féltékeny reám! . . . Csöndes ember lettem, meg aztán a holtak szerelme ugys csak füst és pára! . . .

Mióta Ön menyasszony lett, azóta én meg vagyok halva! A lelkem! A testem még élt, mozgott, végezte a megszokott mindennapi robotot. Már most az is megpihen! . . .

Áldja meg az isten Vilmuskám, ahogy engem meg nem áldott! . . . Boldogsággal. . . Igen, boldogsággal! . . . De ha nem lesz Ön boldog és nem lesz kinek elpanaszolni

bánatát, akkor . . . ah, igen, akkor, jusson eszébe az a nóta, amit tegnap este huzatunk vacsora alatt a majálison:

Jöjj ki majd a temetőbe
Keress fel a síromat,
Borulj reá a fejfámra
Ugy síradsz galambodat! . . .

Igen, igen! Ha maga jön hozzám, az én sírhalmomhoz, megérik azt a virágok rajta, megtudják a szomorú füzek enéklő madárkák, megtudom én is odalent s talán edesebb lesz az álmom, porrá vált szívem megdobban még egyszer, ha kipanaszolja fejfámnak magát! . . .

Álmaimban én is meglátogatom viszonzásképen s talán meg is vizsgálatom! . . .

Különben én itt maradok Önnel. Meglel mindenben, ha keres. Engem, a „szomorú poétát.“ Ott leszek az őszi ég szétfoszoló felhőiben, a bányadó napsugárban, a hervadó virágokban . . . Mindeniütt ott leszek! . . . S ha csöndes alkonyokon lágyan zsongó, hamar elenyésző melódiákat visz a szellő fülebe — ott a kertben, ahol együtt sétáltunk . . . figyelje meg! Talán a tulvilágról én énekelek Önnek — szerelmi dalt! . . .

Sok zöld dolgot hordtam itt össze. Ne gondoljon reájuk többé. Felejtse el! . . .

Ah! most jön fel a nap és ide veti bitor sugarait az íróasztalomra. Olyan szép e napfény, az ég, a virágok . . . és ezek mind itt maradnak! . . . Miért nem vihetem el magammal abba a szürke világba, ahova el kell mennem?!

A nap egészen feljött. Milyen felséges! Gyönyörködöm benne . . . hiszen lemenni úgy se látom már! . . . Önt se látom többé Vilmuskám! Oh ez, ez fáj legjobban! . . .

jelentőségét, ha nyíltan kijelentjük, hogy az orvoslásnak ezt a módját nem tartjuk célravezetőnek. Az orvos is, hogy a siker reményével vezethesse betege gyógykezelését, mindenekelőtt a beteg diagnózisát állapítja meg. Azt hisszük, hogy azoknak, kik a budapesti viszonyok szanalásán fáradoznak, előbb a baj igaz okaival kellene tisztába jönni. A baj valódi oka pedig az, hogy a fővárosi polgárság nem ért a pénzszerzéshez s még kevésbé ért a pénz megtartásához. S nincs a világnak olyan nagyvárosa, a hol oly kevesen és aránylag oly keveset dolgoznak, mint Budapesten.

És viszont sehol sem annyi az úgynevezett „ur”, a ki könnyen és lehetőleg munka nélkül akar megélni, mint nálunk. És hányan vannak, a kik úgy rendezik be életmódjukat, hogy akár könnyű, akár keserves szerzeményeikből valamit félre is tegyenek. Hol van az a munkás, mértékletes és takarékos polgárság, melynek Páris, Bécs és Berlin köszöni anyagi prosperálását. A francziákat mi rendszerint könnyelmű népek mondjuk, de merem állítani, hogy Budapest társadalmában több a here, mint Párisban. Arra a fővárosi társadalomra pedig, mely ily silány mértékben tölti be azt a nagy hivatást, mely osztályrészül jutott neki a gazdasági élet új alapra való fektetésében, nem lehet többé rábízni a vezérszerpet az átalakítási munkálatok irányításában. Ezt különösen most kell hangsúlyoznunk különös nyomatékkal, a midőn fönt is, lent is egyaránt erős mozgalom indult meg az ipar, a honi ipar megteremtése és felkarolása tárgyában.

Amidőn örömmel üdvözöljük kormányunknak abbéli készségét, hogy a honi ipar érdekében a legnagyobb áldozatokra is hajlandó, abbéli véleményünknek adunk kifejezést, hogy a hozandó áldozatok tulajdonképpeni részét ezentúl ne a fővárosnak, hanem a vidéknek juttassuk. A vidéket már csak azért is sokkal hálásabb talajnak tartjuk az ipari tevékenység előmozdítására, mivel a fővárosi ipartelepek rendszerint részvénytársasági alapon szerveztetnek; már pedig a részvénytársaságokkal együtt járó költséges apparátus (vezérigazgató, vezértitkár stb.) már eleve ólomsúlyal nehezedik a kezdet nehézségeivel küzdő vállalatra. A vidéken meglevő iparosokat és ipari vállalat

okat kellene leginkább támogatni, mert ezeket legtöbb esetben munkakedv, egyéni ambíció vezeti és a mellett hazafias felfogás is. Az elszégyenedett és kizsákmányolt vidéket minél előbb talpra kell állítani és ezért az iparfejlesztési akciót, de az egész gazdasági életet decentralizálni kell. A vidéki városoké legyen az ipar, Budapesté a kereskedelem. A főváros lakossága, mely ugyszólván irítozik a termelő munkásságtól, nevelésénél és tehetségénél fogva sokkal alkalmasabb a közvetítő kereskedelem lebonyolítására, mint az iparfejlesztéssel kapcsolatos feladatok teljesítésére.

Igaz, hogy a főváros kereskedőinek nem volna szabad a közvetítő kereskedelemre szorítkozni, hanem egész energiával a külkereskedelem és a kivitel előmozdítására kellene irányítaniok a figyelmet.

Csak hogy erre előbb nevelni kellene kereskedőinket, a mi azonban nem épen lehetetlen feladat. Ha sikerült belevinni a gazdaságba az intenzivebb gazdálkodás módszerét, talán kereskedőink is szakítani fognak idővel a megszokott szatócspolitikával.

A mezőgazdaság intenzívításának emelése, a vidéki városoknak ipari empóriumokká való átalakítása és a székes főváros kereskedelmi életének modernebb alapokra fektetése, ez az, a mitől függ az ország anyagi és kulturális fejlődése. Ezen irányelvek szemmel tartása ismét gazdaggá és életképessé teend a vidéket és közvetve a főváros is visszanyeri függetlenségét külföldi hitelezőtől. De ha iparfejlesztési politikánkban továbbra is csak a fővárosra fektetjük a főszűrt, Budapest és a vidék egyformán és teljesen el fog szegényedni.

Veritas.

A felvilágosodott férj.

(A férj, típusa a kiskereskedőnek, alantas gondolkodásmód. Otthon mindenkit lenéz, háziúránus, de a kávéházi cimborái módfelett imponálnak neki. Egy ilyen feketekávé- és kártyacimborája felolvasást tartott neki a nők alárendelt helyzetéről, a zsarnok férjekről stb. A férjnek ez kissé a fejébe szállt. Elhatározta, hogy ezentúl ő is másképp viselkedik. Mikor hazaér, a feleségével beszélgetni kezd.)

A férj: Te asszony!

A feleség (alázatosan): Tessék?

A férj: Tudod-e, mi az a felvilágosodott férj?

A feleség: Felvilágosodott férj? ... Nem.

A férj: Nem. No hát mostanáig én se tudtam. De ma már tudom. A kávéházban megmagyarázta nekem a Havas Pali. (A barátja szavaiból citál.) A felvilágosodott férj, az olyan férj, a ki belátja, hogy az asszony a teremtés koronája és ... (gondolkodik) igen, már tudom. és egyforma részt juttat neki nemcsak a kötelességekből, hanem a jogokból is. A kötelességekből és a jogokból is. Érted? Így lesz ez ezután nálunk is. Neked nemcsak kötelességeid, hanem jogaid is lesznek. Érted? Így lesz? Na felelj?

A feleség (a ki az egészéből egy szót sem értett, azt hiszi, a férje veszekedni akar): Igen, így lesz, a mint te akarsz. Hisz te vagy az ur a háznál.

A férj: Nem. Nem, mert én akarom, hanem, mert te akarsz, mert most már te vagy az ur a háznál.

A feleség (megijed): Én? ... De hiszen én csak az asszony vagyok.

A férj (eszébe jut barátja egy frázisa): Ép azért, az asszony a teremtés koronája.

A feleség (hallgat)

A férj: És ép ezért, te fogsz ezentúl nálunk parancsolni. Mindjárt meg is kezdjük. Pl. te fogod megmondani, hogy hova megyünk ma este?

A feleség: Ma este? Hát te majd átmész a sörházba, én meg lefekszem a gyerekekkel. Ugy, mint mindig.

A férj (ép valami gorombaságot akar dühében mondani, de eszébe jut, hogy ő felvilágosodott férj): Hisz mondtam már, hogy te vagy

az ur a háznál: Ezentúl te is elmegy! Hova akarsz jönni ma este?

A feleség (szólni se tud az örömtől): Igazán? Velod jöhettek?

A férj: Persze, hogy jöhetsz. Hányszor mondtam már! De hát hova jöjjünk, mi?

A feleség: Hát, a hova te akarsz!

A férj: Hát nem mondtam már, hogy ez ezentúl másképp lesz, te parancsolsz. Hova menjünk?

A feleség: Hát csak oda mehetünk, ahova te akarsz.

A férj (dühösen): Hány százszor mondtam már, hogy te parancsolsz!

A feleség (megijed): Én parancsolok? De hisz az nem lehet!

A férj (kiált): Lehet, ha mondom, lehet! És most utoljára kérdelem, hova menjünk?

A feleség (már egészen kábult): De hát, hát, a hova te parancsolsz!

A férj (mérgesen felugrik, feleségét ütni kezdi): A hova én parancsolom? Hát nem mondtam, hogy te parancsolsz. (Feleségét ülléggeli közbe) Parancsolj, hallod, parancsolj! ... Én felvilágosodott férj vagyok!

Lakatos László.

Színház és irodalom.

Komjathy Nyiregyháza. Nyiregyháza időző színtársulatunk működéséről az ott megjelenő „Nyirvidék” című lapban a következőket olvassuk: „Az utolsó hét. A debreczeni színtársulat a héten befejezi itt nálunk előadási sorozatát s bizony rég ideje mult, hogy nincs okunk ez alkalmat jerimiádokra használni. A társulat nemcsak kiváló erkölcsi sikereket ért el, de a direktor urnak az anyagi eredmény dolgában sem lehet oka panaszra. A társulat utolsó előadása pénteken lesz és erre a színházi estére már csak azért is felhívjuk a közönség figyelmét, mert ennek az utolsó előadásnak a jövedelme a társulat derék karizmélyzetének javára fog szolgálni. A „Telen” című népszínmű kerül ez alkalomból színre s mi biztosan reméljük, hogy a bevétel sokfelé osztó forintjaiból egy-egy kis summa mégis csak jut ez igazán kitünő kar minden egyes tagjára.”

(Fehér könyv. Bródy Sándor a nyári melegben is folytatja könyvsorozatát, a melyben a hetilapokkal vetélkedik aktualitások dolgában és mégis szépirodalmi vonalon tud maradni. A júniusi kötet első cikket „Négy véresepp” ezimen a zugligeti katasztrófának szenteli. Persze költői lelkülete kissé elragadja és azért követeli, hogy tegyék hűvökre — Jellinek vezérigazgatót. — Történelmi idillnek mondhatjuk a „Lajos magyar király válik” című beszélt. — Szóba kerül Don Carlos és leányának póre. — Hosszabb cikk jut Novellinek. — Ezek és sok más érdekessé teszik a legfrissebb Fehér könyvet is.

(Szerelemből. A „Legjobb Könyvek” című regénytár kötetei pontos időben megjelennek s a gyűjtemény mindegyre érdekesebbé válik, hogy mihamar gondosan megválogatott, becses könyvtár legyen. A most kiadott legújabb kötet Rodziewicz Mária két részből álló regényét kezdi meg, hogy a következő könyv be is fejezze. Rodziewicz Mária egyike azoknak az írónak, akik nemcsak érdekes mesét tudnak ügyesen szőni, de a megírásban is ügyesek, bizonyosságot téve elbeszélő talentumokról. A „Szerelemből” cz. regény kétségtelenül megnyeri az olvasók tetszését épen úgy, mint ngyanennek a szerzőnek a „Legjobb Könyvek” között annak idején kiadott „Anima Vilis” cz. munkája, amely rendkívül nagy feltűnést keltett s a melyet a közönség ugyszólván elkapkodott, bizonyosságul érdekességének és becses voltának. Ily körülmények között Rodziewicz Mária e most kiadott elbeszélést szinte fölösleges is az olvasók figyelmébe ajánlani, mert hiszen a megszeretett író közönsége folyton szaporodik s hívei

Üdvöm, mindenem, szétfoszlott boldogságom, ne feledjél el egészen! ... Egészen Vilma! ...

Balkó Kálmán.

Vilmuska a két tenyerébe összefogva tartotta a levelet és merően belenézett az ablakon beözönlő júniusi napsugár kérébe, a miben billió porzsem járt a rája szabott örökös vitus-tánczot. A kertből életre keltő, tavaszi virágillatot hozott be a szellő, a szomszéd szobában pedig egy lány, női hang zongora mellett valami új csárdást dalolt, a mit körülbelül az éjszakai majálison tanult:

„Jaj istenem, teremtőm,
Huszár az én szeretőm,
A eskőjét tegnap nálam feledte! ...”

Vilmuskának egy mélabus mosoly futott végig az ajakán, aztán azt mondta!

— Szegény, szegény Kálmán, tehát nem fog több merengő verset írni hozzám! ... Vége a dalnak! ...

Ez, csak épen ez jutott eszébe, hogy nem fognak több verset írni hozzám! ...

Ez a mondat volt az, a mit a szegény poétáról az életben utoljára ejtett. Ez volt az istenhozzád, a bucsuztató, épen csak ez! ... És ezzel a poéta elmúlt! ...

Aztán igen hűséges felesége lett az örnagynak, a ki megölte a költőt! ...

... Mert istenem, a nők olyan különösek és ráadásul végtelenül hiuk. A legyőzötteket pedig mindenkor elfelejtik, ellenben a győzők számára a szíveik egyik rejtett zugában mindig tartogatnak bizonyos mennyiségű szerelmet! ...

megmaradnak. A „Legjobb Könyvek“ e most közreadott kötetének, épen úgy, mint az eddig megjelenteknek egy korona az ára. Ez összegért úgy a regénytár kiadóhivatalában (Váci-körút 70.), mint minden jobb könyvkereskedésben megkapható.

A karczagi földmives-iskola felavatása.

— Saját tudósítónktól. —

Karczag, június 17.

Ma avatták fel a Debreczenből áthelyezett földmives iskolát Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter jelenlétében, akinek ma adták át Karczag város díszpolgári oklevelét. A miniszter elé Szolnokig ment a karczagiaknak 50 tagu fogadóbizottsága, Madarász Imre orsz. képviselő vezetése alatt.

Riadó éljenzés közben szállott le Karczagon a vonatról a miniszter s kísérete. Az egész város gyönyörűen fel volt díszítve. A városházán Rimaszombathy István helyettes polgármester üdvözölte a minisztert. Dobray László főjegyző átnyújtotta Darányinak a díszpolgári oklevelét. Ezután Karczag város négy vallásfelekezetének képviselői jöttek együtt, hogy tiszteljenek a miniszternél. A miniszter Madarász Imre ref. lelkész üdvözlő beszédére válaszolva, kijelentette, hogy igen örül annak, hogy az összes vallásfelekezetek lelkészeit együtt láthatja. Ez olyan jelenség, a mely az egész országban példakép szolgálhat.

Debreczen város küldöttsége Simonffy Imre kir. tan. polgármesterrel az élén tisztelgett a miniszter előtt.

Az üdvözlések után a földmives-iskolához hajtottak, ahol Czajlik István igazgató üdvözlése után megnézte a miniszter a tanhelyiségeket és melléképületeket, majd a közelben levő tenyészlő és szarvasmarha kiállítását, a gazdasági iskolában levő gépkiallítását.

Délután fél 3 óraker lakomához ültek, tek, amelyen nagyérdékű volt a miniszternek Szapáry Gyula gróf egykori miniszterelnökre mondott felköszöntője. Egy másik felköszöntőjében arról szólott a miniszter, hogy neki minisztersége alatt egy nagy impressiója támadt: hogy a magyar földben nagy erő van s csak ezt az erőt kell tudni kivenni a földből. Mivel? Tudással, a szakismeretek terjesztésével. Az intézmény, amelyet ma rendeltetésének ünnepélyesen átadnak, ennek a célnak szolgál. Az intézmény létesítésének első sorban tényezőjét: Karczag városát és ennek derék polgármesterét élteti.

A délutáni gyorsvonattal haza utazott a miniszter.

HIREK.

— A közvilágítás házikézelésben. A közvilágítási bizottság tegnap d. e. 11 óraker gyűlést tartott Komlóssy Arthur főjegyző elnöklésével. A gyűlésen ott voltak a felkért szakértők: Dobiecky Sándor, Balogh Mihály, Komlóssy Dezső, Szabó Kálmán és Zádor Lajos is. A világítási mű szabályozásának tervezetét általánosságban elfogadta a bizottság tárgyalás alapjául s belement a részletes tárgyalásba. Hosszabb vitát idézett elő azon kérdés eldöntése, hogy a város a közvilágítás minden módjára nézve kizárólagosságot nyerjen s végül azt a határozatot hozta a bizottság, hogy a város tegye reá a kezét minden tekintetben ezen közintézményre és ne engedjen többé tért a magánspekulációnak, hanem ragadjon magához minden jövedelmet nyújtó ilyen dolgot. Az első 10 8-t elfogadták. A világítási mű igazgatói állását nyilvános pályázat kiírása mellett kívánja betölteni a bizottság s az igazgatót a világítási szakbizottság és a tanács javaslata alapján a városi közgyűlés választaná. Javaldalmazását képezné: évi 4800 korona fizetés s természetbeni lakás, fűtés, világítás és a tiszta jövedelemnek 3% a. Az igazga-

tón kívül egy könyvvezető, egy pénztárnok, egy irodatiszt és egy pénzbeszedői állás rendszeresítettnek. A munkás alkalmazottak élén egy főfelszerelő állana, ki a többi munkásnál nagyobb fizetéssel és a gyárban lakással bírna. Az összes alkalmazottak is kapnának részesedést a tiszta jövedelemből. A világítási szakbizottság szervezeténél egészen átvették a pozsonyi mintát, mely szerint az állana a szakreferens tanácsnok elnöke alatt négy törvényhatósági bizottsági tagból és a világítási mű igazgatójából. Itt a bizottság elfogadta Komlóssy Arthur elnöknek a jegyző kirendelése iránti külön véleményét, de olyképen, hogy a tanács nem a városi aljegyzők sorából rendeljen jegyzőkönyvvezetőt, hanem a mérnöki hivatal tagjai közül, ki azonban szavazattal nem bír. A bizottság ma d. u. 4 óraker folytatja a tárgyalást.

— Meghívás. A debreczeni ev. ref. egyház iskolaszéke 1900. június hó 19-én d. u. 6 óraker az egyház tanácstermében ülést tart, melynek tárgyai: Jelentés a tanítói pályázatok eredményéről. Egy pár sürgősebb folyóügy.

— Vizsgálatok a Zenedében. A Zenedében most folytak le a vizsgálatok. E hó 16-án a zongora tanszak felsőbb osztályu növendékei vizsgáltak. Ezek közül megemlítendők: Békési Anna (III. osztályu növendék) Bach Em. F. Solfeggietot adta elő. Balla Gizella (III. o. növ.) Grieg bölcsődalát játszotta; Maier Pálma (III. o. növ.) Tschai-kovszky Barcaroliját. Poósch Margit (IV. o. növ.) Beethoven egyik sonátájából játszott; Winkler Luiza (IV. o. növ.) Biumenthal a Forrás című szalondarabját adta elő. Jablonczay Lenke (V. o. növ.) Schubert egyik impromptu-jét; Maier Blanka (V. o. növ.) Székely — Márkus Irén Gaal magyar ábrándját. Szántó Jolán (VI. o. növ.) Moszkovszki Melodie italiane, Térei Vilma (VI. o. növ.) Schován tavaszi kép. — A finövendékek közül megemlíthetjük Bethlendi Imre (III.) és Pap Lénárt (IV. o. növ.) játékát. Minden növendék előbb egy hangsort (scálát) játszott előhaladásának megfelelőleg különféle változatban június 17-én délelőtt az ének tankar és szavalat tanfolyam növendékei vizsgáltak. Ezek közül megemlíthetjük: Engel Irén (III. o. növ.) Kutscheira „Te igen szép vagy“ című dalát s egy francia dalt énekelt; Goldstein (III. o. növ.) L. Gregh szerenádját. Szabó Margit Chimay Gavottot s Schubert Vándor dalát; Kacsó Gizella Kenedy Találkozunk dalát. Fábian Juliska Mayeri Helmund Leánydalát; Harsányi Emma Verdi Aida dalművéből Aida magán áriáját s Czibulka Angelo keringőjét Adamek Noseda Baisors gyanánt üldöz szerelmem dalt s Missler „A kacser tükre“ cz. keringőt. Szavalatból Raics Erzsike Várady Antal „Melyiket“, Szücs Margit Abrányi Emil „A vándor madár“, Fábian Margit Makai Emiltől „Izé kisasszony“ monológját, Fehér Margit Heltai „A bakfók“ cz. monológját adta elő. A zongora tanszak tanárai: Werlin-Domaniecky Mária, Pavelkó Jolán, Hitesi Lajos, Brück Gyula. Az énektanszak tanára: Özv. Zivuska Ferenczné. Vasárnap d. u. a hegedűtanszak növendékei vizsgálnak. Tanárok: Friedmann József és Samu. A vizsgák eredményéből arról győződött meg a közönség, hogy az intézet vezetése jó kezekben van és hogy a növendékek igen szép előmenetelt tettek.

— A kerületi orvosok telefonja. Ez ideig a kerületi orvosok közül az, ki szükségesnek látta, bevezette lakásába a telefont. Nemrég, mikor a mentőegyesület felállításának eszméjével foglalkoztak az illetékes körök s egy egészségügyi bizottság ki is mondotta a mentő egyesület szükségességét s mielőbbi létesítését, azt is elhatározta, hogy a mentőszolgálat teljesítésére a kerületi orvosokat kéri fel s hogy a mentési szolgálat minél gyorsabb legyen, mind-egyik kerületi orvos lakását telefontal látja el. A kerületi orvosok — kiknek ideje különben is rendkívül igénybe van véve — e

reájuk nézve terhes s sok időt igénybe vevő munkálatot már a humanitás szempontjából elfogadták s kinyilatkoztatták, hogy a mentési szolgálatot készségesen teljesítik. Az egészségügyi bizottság határozata a tanács elé került, mely szintén kimondotta a mentő egyesület mielőbbi felállítását. Tudomásul vette azt is, hogy a kerületi orvosok teljesítik a mentő-orvosi teendőket, de az egészségügyi bizottság azon határozatát, hogy a kerületi orvosoknak, mint mentőorvosoknak lakására a telefont városi költségen bevezessék — nem hagyta jóvá. A kerületi orvosok úgy fogják fel a mentőorvosi teendőket, hogy ott késedelem nem lehet s ők csupán humanitásból — minden díjazás nélkül vállalták el a tisztüket — s ha a városi tanács nem lesz velük annyira méltányos, hogy a telefont — a mi föltétlen szükséges, — bevezettesse, — visszalépnek s értésére adják a tanácsnak, hogy önként felajánlott mentőorvosi tisztüktől visszalépnek.

— A nőegylet köréből. A debreczeni jótékony nőegylet tegnap délután választmányi ülést tartott az árvaház nagytermében Veressné Szathmáry Teréz urasszony elnöklésével. Az ülésen jelen voltak: Szabó Kálmán a lelnök, özv. Brunner Edéné. Jablonczay Kálmáné, Tóth Bélacé, Konez Ákosné, Hutiray Bélané, Kolbenhayer Kálmáné, Muraközy Róza, Vértessy Lajosné, Tikos Istvánné, Szathmáry Mihályné, Gyórfy Józsefné, Nagy Katinka, S. Szabó József örökös tb. titkár, Szücs Kálmán pénztáros és Konez Ákos titkár. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után Konez Ákos újonnan megválasztott titkár rövid beszédben megköszönte megválasztását, igérve, hogy igazi lélekkel azon lesz, hogy elődjének, a sok érdemet szerzett leköszönt titkárnak nyomdokain fog haladni. Utána S. Szabó József szép szavakban üdvözölte az új titkárt, hivatkozva az egyetértő szeretetre, melyre az árvák és szegények gondozásának szép munkájában oly nagy szükség van. A választmányi ülés elhatározta, hogy az újonnan szervezendő árvaházi bizottságot szeptemberben alakítja meg. Majd Konez Ákos titkár olvasta fel Lónyay Elemér grófné levelét, melyben arról értesíti titkára által a nőegyletet, hogy mivel a királyi Fenség minden védnökségről lemondott, lemond a jótékony nőegylet védnökségéről is. Mivel azonban a levél világosan azt mondja, hogy a grófné újabb folyamodás esetén az általa kiválasztandó egyletek védnökségét elfogadja, a nőegylet elhatározta, hogy ez irányban felír a grófnéhoz, kiemelve a nőegylet évről-évre nagyobb arányokat öltő emberbaráti munkásságát. Majd az évnegyedes segélyezések ügyét tárgyalta le a választmány és egy árvát vett fel az árvaházba. Némely apróbb házi ügyek letárgyalása után az ülés az elnök életetésével feloszlott.

— A vadásztársulat közgyűlése. A vadásztársulat tegnap délelőtt tartotta közgyűlését a városháza nagy tanácstermében, Bészler Lajos elnöke alatt. A közgyűlés folyamán a pénztárnok beterjesztette az évi költségvetést, mely szerint az évi bevétel 4116 forint, kiadás 4100 frt. Továbbá elhatározta a közgyűlés, hogy a Nagy Cserén a fázán-vadászat az idén sem engedtetik meg, sőt a fázánok szaporítása céljából 200 frt ára fázántyukokat hozatnak. — A gazdaközönség által sokat panasztolt kutyakolonczolást és irtást a vadásztársulat a maga részéről, mint bérlő, nem fogja kívánni s felhívta a társulati tagokat a közgyűlés, hogy önvédelemből löjjenek tanyai kutyára.

— Kigyuladt diófa. A Sesta kertben egy odvas diófa kigyuladt szombaton este egy pajta közelében. A fa nagy lánggal kezdett égni s veszély fenyegette a közellevő

pajtákat. A tűzoltókat hívták a tűz lokalizálására s ezek csak két órai munka után tudták a fáklyszerűen égő fa tűzét eloltani. Az égő fa különben szép látvány gyanánt szolgált az este tíz órakor arra sétálóknak.

— **Érdekes irodalomtörténeti felfedezés.** Thaly Kálmán kiváló történészünk, városunk I-ső kerületének orsz. képviselője, páratlanul érdekes irodalomtörténeti felfedezést tett. Ez nem más, mint gróf Berchényi Miklósnak, Rákóczy Ferencz híres generálisának bujdosásában magyar nyelven írt naplója. E napló jelenleg a gróf Curonini család idős ágának birtokában van, — kemény pergament kötésben s Berchényi feljegyzéseit foglalja magában száműzetésének egész idejéről.

— **Tornaverseny a helybeli r. kath. gimnáziumban.** A debreczeni róm. kath. gimnázium ifjusága f. hó 20-án délután 4 órakor intézeti tornaversenyt tart a gimnázium udvarán a következő sorrendben: 1. Erkel. Hymnus. Éneklí az ifjuság ének-kara. 2. Felvonulás. 3. Szabadgyakorlatok. 4. Versenyek. a) Nyújtón. 2—5. oszt. b) Korlátón. 2—5. oszt. c) Mászórudon. 1—2. oszt. d) Gyűrűhintán. 4—5. oszt. e) Magas ugrás. 3—5. oszt. f) Távolygrás. 3—5. oszt. g) Futás. 1—5. oszt. 5. Játékok: a) Farkas és bárány. 1. oszt. b) Kőrrota. 2. oszt. c) Labdahajszoló. 2. oszt. d) Fűles lapdajáték. 4—5. oszt. 6. A győztesek megnevezése. 7. Egressy. Szózat, éneklí az ifjuság énekkara. 8. Elvonulás. Ez ünnepélyre a szülőket és az ifjuság barátait ez uton hívja meg az igazgatóság.

— **Elvesztett vadászkutya.** Egy him, hosszúszőrű, általában fehér, fejen és hátsó testrészén fekete nagy folt, egyebütt elszórtan apróbb fekete foltok vannak, 1900. június 15-én elvesztett. A megtaláló jutalomban részesül, ha tulajdonosához, Losonczy Ámos dr. vármegyei főorvoshoz elviszi.

— **A „Magyarországi munkások rokkant- s nyugdíj-egylete“** debreczeni fiókjának választmánya folyó évi június 10-én tartotta rendes havi ülését Lukács Antal elnöklete alatt. A letárgyalt apróbb folyó ügyek közül ki kell emelnünk azt, hogy az egylet vagyona meghaladt a 280,000 koronát, tagjainak száma 12,500, továbbá Budapest fő- és székváros 200 koronát, Kölber Alajos budapesti kocsigyáros szintén 200 koronát ajándékozott az egyletnek, dr. Prohászka Nándor 200 korona lefizetésével alapító tagul lépett be.

Néhaj Janszki Adolfné összes vagyonát az egyletnek hagyományozta, ez az első eset, hogy a „Magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egylete“ mint örökös szerepel.

O Gyallán megalakul e hó folyamán a 46-ik fiókpénztár. Mindez azt bizonyítja, hogy egyletünk iránt az érdeklődés folyton nagyobbodik, a mit az minden tekintetben meg is érdemel, mert minden politikai irány szigorú kizárásával, egyedül a jótékony magasztos és lélekemelő munkája az iránytűje, mely nem tesz különbséget munkás és munkás között; elérkezettnek látjuk az időt arra nézve, hogy reá mutassunk azon egyedüli helyes utra, mely bennünket, józan, cél-tudatos munkásokat, ama szilárd alapokra épített hajlékhoz vezet, melynek fedele alatt munkaképtelenségünk vagy öregségünk esetén tisztességes megélhetésünk éltünk fogytáig biztosítva van az ételsors zordon-ságai ellen. Felhívjuk a debreczeni kisiparosokat és minden egyes munkást, hogy lépjenek az egylet kötelékébe, mert csak így lehetséges, hogy a magyar munkások nyugdíj egylete is oly hatalmas legyen, mint az angoloké, francziáké és németeké. Bővebb felvilágosítás kapható az egylet helyiségében Piacz-utca 29. sz., a városházzal szemben. Hivatalos órák minden vasárnap d. e. 9—12 óráig és minden hó elsején este 7—9 óráig, a mikor a tagok felvétele és a heti illetékek befizetése történik. Tagja lehet kor-

és nemkülönbség nélkül minden magyarországi munkás.

— **Aszfalt-betyárok.** Napról-napra mindinkább terjed egy rossz szokás, hogy úgy mondjuk, egy fekélyes intézmény, az aszfalt-betyárság. Mert bátran nevezhetjük intézménynek, hisz vannak tagjai ennek az egyesületnek, van célja, az örökös garázdálkodás, csak épen még szentesített alapszabályai nincsenek, de remélhetőleg ez is rövid időn bekövetkezik, hisz oly nagy mértékben terjed a tagok száma. Finom fess uracsok, elegánsan öltözve üzőbe veszik a nyugotian haladó hölgyet s vérig sértő szemtelenségig menő koketálással nyugtalanítják. De ez mind nem elég, hanem a végső pontig haladnak, képesek nyílt utcán támadólag lépni föl, képesek annak a semmit sem sejtő hölgynek a tisztesség érzetében gázolni. És ki mer nekik szólani? Hisz urak ők, nemes, finom urak, a kiknek minden szabad, minden meg van engedve. Látva, a köznép is a büntetést érdemlő, ámde meg nem büntetett eljárást, vérszemet kap és aztán ő is felesap aszfalt-betyárnak. Erről tesz bizonyosságot az alábbi eset is. A Kossuth-utczában állt egy hölgy, a ki az üzletben levő férjére várakozott, a ki épen bevásárlásokat tett ottan. Gyanutlanul, mit sem sejtve várakozott, hátulról két ember közeledett, valamely iparosfélek lehettek, akik közül az egyik szepen odasompolygott a tiszt polgárasszony háta mögé s keze közé fogva, a különben szép és fiatal asszonyka fejét — egy czuppanós csókot nyomott ajakára. Az asszony mit tegyen? — sivalkodik, mire nagy esődület támad s a férj is kijön az üzletből s hangos szóváltás keletkezik, a mi tetleges duhajkodássá válhatott volna s bátran agyba-főbe verhettek volna egymást. Azonban a férj, ugy látszik, higgadt, gondolkodó férfiú volt, mert megelégette szóval adni kifejezést megbotránkozásának s azzal tovább ment a szegény megcsókolt asszonykával.

— **Kerékpárverseny.** A „Debreczeni Polgári Kerékpáros Egyesület“ 1900. július hó 1-sején, vasárnap a Miklós utca végén a Varga kertben levő saját pályáján, pálya felavatással egybekötött országos nyílt amateur kerékpárversenyt rendez, melyre a társaság és a kerékpársport barátait tisztelettel meghívja az egyesület választmánya nevében: Dr. Benedek János, elnök. Zelinger Ede, titkár. A verseny kezdete pontban 4 órakor. A társaság felkérte, hogy a versenyen résztvevő tagjai ideérkezésének idejét és módját, valamint azok számát az elnökséggel előzetesen tudatni sziveskedjenek, hogy a fogadtatásról és elszállásról kelő időben gondoskodni lehessen. A versenypályán állandó Buffet. A versenyszámok között zene. — Este 8 órakor társas vacsora, díjkiosztás és tánc a nagyerdei városi vigadóban. Vacsorajegy 2 korona. A vacsorán meghívóval ellátott nem egyleti tagok is részt vehetnek.

Nevezés. Az összes versenyszámokra (kivéve a 2., 8., 9. számokat), a nevezés a téttel együtt Zelinger E. egyesületi titkárhoz Debreczen Piacz-utca 55. sz. beküldendő. Nevezési zárlat 1900. június hó 27. este 7 órakor. Későn érkezett vagy hibásan kitöltött nevezések figyelembe nem vétetnek. A nevezésnek tartalmazni kell: A versenyző nevét, polgári állását, lakhelyét, a versenyzőtől leírását, a versenyszám megjelölését, az egylet elnökének aláírását. Az összes versenyekben a magyar kerékpáros szövetség versenyszabályai irányadók. Belépti-díjak: Pályajegy 4 személyre 10 kor., elsőrendű számított tribün-jegy 2 kor., 40 fill., másodrendű számított tribün-jegy 2 kor., ülőhely a pálya czél oldalán 1 kor., ülőhely a pálya tulsó oldalán 60 fillér, állóhely 30 fillér. — Katonák őrmestertől lefelé utóbbi két ülőhelyen fél árat fizetnek. Jegyek előre válthatók már a verseny előtt három nappal Békés Lajos és Gyürky Sándor urak üzleteiben és a verseny napján a pénztárnál. A tribün fedett és árnyas helyen van! Vendégegyletekhez tartozó egyleti jelvény-nyel ellátott kerékpárosok belépti díjat nem fi-

zetnek és a pálya belterületén foglalnak helyet. Szerencsétlenségek elkerülése czéljából a rendezőség utasításait figyelembe venni kéretik. Kuttyákat a versenypályára hozni tilos.

Verseny-sorrend: 1. Megnyitó verseny: 6 kör, 2000 méter. Tét 2 korona. Elsőnek diszitett nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem. 2. Vendégek versenye: 6 kör, 2000 méter. (Tét nincs.) Elsőnek tiszteletdíj és diszitett nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem. 3. Nyeretlenek versenye: 3 kör 1000 méter. Tét 2 korona, oly versenyzőknek, kik még versenypályán díjat nem nyertek. Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak kis ezüst érem, harmadiknak bronz érem. 4. Főverseny 30 kör 10.000 méter. Tét 4 korona. Elsőnek a Polgári Kerékpáros Egyesület tiszteletdíja és arany érem (30 korona értékben.) másodiknak diszitett nagy ezüst érem, harmadiknak kis ezüst érem, negyediknek bronz érem. 5. Műkerékpározás (Tét nincs): Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem. 6. Egyleti verseny: Zárt, 6 kör 2000 méter. Tét 2 korona. Csupán a Polgári Kerékpáros Egyesület tagjai részére. Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak kis ezüst érem, harmadiknak bronz érem. 7. Szeniorok versenye: 3 kör 1000 méter. Tét 2 korona. Nyitva oly versenyzők részére, kik 32-ik életévüket betöltötték. — Versenykerékpár használata tiltva van! Elsőnek tiszteletdíj és diszitett nagy ezüst érem, másodiknak tiszteletdíj és ezüst érem, harmadiknak tiszteletdíj és bronz érem. 8. Magyar időfutam: (Critérium.) 6 kör 2000 méter. Tét 2 korona. Győztes, ki a távolságot legrövidebb idő alatt befutja. Elsőnek diszitett nagy ezüst érem, másodiknak kis ezüst érem, harmadiknak bronz érem. 9. Vigasz verseny: 3 kör 1000 méter. Tét 2 korona nevezés a versenybírósnál. Oly versenyzők részére, kik a mai versenyen részt vettek, de első díjat nem nyertek. Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak kis ezüst érem, harmadiknak bronz érem. A harmadik díj az esetben adatik ki, ha legalább négy, a főversenynél a negyedik díj, ha legalább öt versenyző indul. A versenypályán fehérrel jelzett vonal jelzi a hosszúsági irányt, arról lefutni díjvesztést von maga után! Vendégegyletekhez tartozó versenyzők tétet nem fizetnek!

— **A Csokonai-Körből.** A Csokonai-Kör folyó hó 20-ikán délután 3 órakor saját helyiségében választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagok megjelenése kéretik.

— **Jubileum Hadházon.** Simon Károly ev. református tanítót kartársai kellemes meglepetésben részesítették. Kartársai alig néhány napja szűkebb körben mozgalmat indítottak, hogy szeretett kartársukat, a Gönczy-egylet elnökét, a 25 éves tanítót a mai napon üdvözljék. A Gönczy-egylet képviselőiben Csúrka István debreczeni tanító, a hajdumegyei tanító testület képviselőiben Lévai Márton és Munkácsi Sándor jelentek meg. A szűkebb körű ünnepély délelőtt 10 órakor vette kezdetét. Kóti Jeremiás szép szavakban üdvözölte az ünnepelel férfit. Kartársai, vagyis a hadházi tanítók nevében egy szép ezüst poharat adott által szeretetök és tiszteletök jeléül. Ezután Csúrka debreczeni tanító a Gönczy-egylet nevében hosszabban szép és meleg szavakban fejtegette az ünnepelel érdemeit, az egylet szeretete és tiszteletjeléül szép és diszes ezüst gyertyatartót nyújtott át. A Hajdumegyei tanítótestület nevében Lévai Márton, a hadházi ev. ref. egyház képviselőiben nagytiszteletű Szabó Lajos ev. ref. lelkész ur, Hadház közönsége nevében Csapó László főbíró üdvözölte az ünnepelel Simon Károly tanítót. Simon Károly az általa nem várt megtiszteltetést megköszönve, a szűkebbkörű társasággal az ünnepelel után társas ebédhez ültek Kóti Jeremiás vendégszerető házában, az izletes étel készítéséről ismert kedves modoru jó házi urnó főztjéből jóízűen megebedelt társaság ezután kivonult az erdőre, hol a gyermekek majá-

lisa volt. Este csupán férfiakból álló társaság jó magyaros pörkölt vacsora és zeneszó mellett kedélyesen töltötte az időt késő estig.

— **Évzáró ünnepély.** Az ev. ref. felsőbb leányiskola évzáró ünnepélye tegnap délután tartatott meg nagy közönség jelenlétében. Az ügyesen megválasztott és összeállított program minden egyes száma nagy tetszéssel találkozott s emelte hirnevét e kiváló intézetnek. Két kis szindarabot is előadtak a növendékek s a szereplők mindenike ugyancsak megállta a helyét. — Általában a műsor minden egyes száma arról győzte meg a jelenvolt közönséget, hogy a felsőbb leányiskola vezetése oly kezekbe van letéve, hogy örömmel adhatja oda gyermekét minden szüle.

— **Mentő-gyakorlatok.** Az önkéntestüztelő-egyesület kebelében megalakult mentők oktató-egyesülete annyira előrehaladt, hogy előmeneteléről legközelebb a nagyérdemű közönség meghívásával nyilvános vizsgát ad. Sajnos, hogy a felszerelések beszerzése iránt a városi hatóság még mindig nem intézkedett, pedig e mentő-egyesületnek humánusi és igen fontos célját nagyon is megérthets mindenki.

— **Halálozás.** Kulcsár Lajos m. áll. vasuti tisztviselő 14 hónapos kis leánya Zenduska e hó 16-án elhunyt. Temetése ma d. e. 10 órakor volt.

— **Magánvizsgálatok.** A debreczeni róm. kath. gimnasiunban a magántanulók vizsgálatai f. hó 26. és 27. napján tartatnak meg. A jelentkezés f. hó 25-én történik. Váradi Károly, igazgató.

— **Lelkészválasztás.** A debreczeni egyházmegyéhez tartozó *bihar-nagybajomi* ev. ref. I. osztályu egyház tegnap két ellenjellel szemben 29 szótöbbséggel *Kozma Zsigmond* mező-sasi lelkészt választotta meg lelképásztorává. — *Kozma Zsigmond* a debreczeni ev. ref. theológiának volt kitűnő növendéke s mint ifjú theologus is feltűnt kiváló szónoki képességével. Csak gratulálhatunk a nagybajomi egyháznak e szerencsés választáshoz.

— **Talált pénztárca.** Csapó-utcán egy pénztárca pénzzel találtatott, igazolt tulajdonosa átvetheti az I. ker. kapitányságnál.

— **Nyári mulatságok.** A nyár sem marad el mulatság nélkül. Egyike volt a legsikerültebb nyári mulatságoknak a *Polgári kör* mulatsága, mely szombat este zajlott le a „Dobos“-pavillonban. Nagy közönség, vidám, hangulatos jókedv — a reggeli órákig eltartott. — Tegnap, vasárnap este a fodrászsegédek rendeztek mulatságot a nagyerdei „Dobos“-pavillonban. Nem nagy közönség volt, de azért a mulatság a reggelbe nyult.

x **Agarak.** Két 14 hónapos (him, nőstény) **kitűnően idomított telivér agár** jutányos áron **eladó.** Értekezhetni **Gerő Dániel** városi állatorvosnál, **H.-Szoboszlón.**

— **Gyujtogatató nazarénus.** A folyó év május 22. és 23-án H. Hadházon Pató József hegyőrlakásán három izben tűz támadt. A tűzrendőri vizsgálat a valódi tettet ki nem deríthette, annyit azonban kiderített, hogy a tűz gyujtogatásból eredt. F. hó 12-én este fél 9 órakor Pató Józsefné és leánya vakbuzgó nazarénusok, igazhivők, a tűzrendőri vizsgálatot teljesítő tisztviselőt lakásán felkeresték, mondván, hogy ők a község házában szeretnének fontos nyilatkozatot, illetve vallomást tenni. A tisztviselő, dacára a késő időnek, ezen kérésnek engedve, a község házához felment s ott vallomásaikat jegyzőkönyvbe vette, mely alkalommal 3 tanu és községi orvos előtt a következő vallomást tette az anya: Leánya, a 12 éves Pató Juliánna igazhivő előtte kivallotta, hogy a tüzet mind a három esetben 2 nap előtt ő okozta. A leány a kihallgatás során az anya vallomását megerősítve beismerte, hogy a tüzet ő

okozta és pedig azért, mert azt neki egy szellem sugalta. Mondván, ha meggyújtod a házatokat, akkor a betegségedtől megszabadulsz. Léven a lány időszi örülési rohamokban szenvedő, ezen sugallat folytán először a sövénygórét gyújtotta meg; érezte, hogy a láng színezése jó hatással van rá és nem beteg. Ezután meggyújtotta a szalmaboglyát, majd később a ház tetejét. Ezen vallomást pedig azért tette, mert lelkiismerete sugallta, hogy bünt követett el. Miután a leány minden kétséget kizárólag piromániában szenved, rendőri felügyelet alá vétetett, erről a kir. ügyészséghez a további intézkedés végett jelentés tétetett. A leány kihelyeztetett a községtől 5 kilométerre fekvő Boeska-telepre, hol atyja hegyőr. A lakosság nyugalma azt követelné, hogy az ilyen beteg azonnal megfigyelés és gyógykezelés alá vétetnék. Hihető, hogy az előjárásági jelentésre a kir. ügyészség azonnal intézkedni fog, hogy így az aggodalomtól a lakosság megszabaduljon.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon ösmerősök, rokonok, általában a nagyszámu közönség, nemkülönben a nyomdász-egylet tagjai, kik megboldogult Gyula fiam végtisztességtételén megjelentek s ezáltal is fájdalomukat némileg enyhítették, fogadják hálás köszönetünket. Debreczen, június hó 18-án, Id. Forgách Sándor és gyermekei.

— **Megégett cselédeány.** *Rezes Eszter* hadházi születésű 19 éves cselédeány, ki *Kovács Péter* sertéskedéskereskedőnél szolgált, szombat éjjel ruháját vasalta s e közben petróleumot töltött az égő lámpába. A petróleum meggyújtott, a lámpa explodált és a leányt a kifolyó petróleum, mely ruhájára ömlött lángba borította. Súlyos égési sebekkel a kórházba szállították.

x **Mindenki tudja,** hogy az okos asszony soha sem pazarló, de azt is, hogy egy okos asszony soha sem sajnálja filléreit, mikor egy elismert jószágú áruért valamivel többet kell fizetnie, mint egy értéktelenért, egy rosszért. Egy okos asszony például soha sem fog más szappant vásárolni, mint a híres *Doering-szappant a bagolylyal*, mert tudja, hogy azzal szépségét és bőre üdeségét megtartja és hogy ebben a legjobbat kapja, mit a szappanfélék nyújtanak és hogy mégis olcsón szerezheti be. *Doering-szappan a bagolylyal* legyen mindenkinek toilette-szappana! Ára mindenütt 60 fillér. **Főraktár: A Motsch & Co. Bécs, X.**

— **Aranygyűrű az égboltozaton.** Sátoralja Ujhely fölött különös természeti tünteményt láttak az égboltozaton. A nap-sugaras, derűs, fényes időben a nyugati égboltozat egyik pontján tündöklő csillag jelent meg, mely szemtanuk állítása szerint majd ezüst, majd aranyfényben ragyogott. Koronkint a csillag közepe kialudt s ekkor a tüntemény fényt szóró aranygyűrűhöz lett hasonlatossá, melynek ragyogása annál intenzívebbé vált, mert mellette fekete felhőszerű képek rajzolódtak az űrben, különféle hadieszközök alakjában. A mesészerű tüntemény délutáni 2 órától este 7-ig volt látható.

x **Fényképészeti készülékek műkedvelőknek.** Mindazoknak, kik a fényképészet iránt, ezen szórakoztató s mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az 1854. év óta fennálló Moll A. cs. és kir. udv. szállító (Bécs Buchlauben 9.) fényképészeti különlegességek és szükséglet cikkek üzletét és képes árjegyzéküket megtekintését, mely kívánatra ingyen küldetik meg.

x **Magyar Gieolohenberg a székelyföldön a „Korond“ gyógyfürdő,** rendkívül szerencsés fekvése, ozondu, pormentes fenyves levegője, de meg az egész modern berendezésével teljesen hivatott arra, hogy mindazok, kik légzőszervek bántalmaival szenvednek, teljes gyógyulás céljából felkeressék.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

A képviselőház ülése.

Budapest, június 18. A képviselőház ma tartott ülésében Apáthy Péter, az öszszeférhetetlenségi bizottság elnöke bejelentette Ugron felmentését. Rátkay különvéleményt adott be.

Ezután Széll Kálmán bejelentette, hogy a Ház több ülést nem tart a nyári szünet előtt. Jelenti továbbá, hogy a kvótajavaslatot a napirend folyamán vissza fogja vonni.

Polónyi Géza hozzá akar szólni, de az elnök nem engedi meg neki.

Széll Kálmán felel ezután Kossuth Ferencz interpellációjára a kínai ügyben. A hatalmaknak hódító céljaik nincsenek.

Kossuth Ferencz felszólalásában tagadja, hogy a hatalmakat nem hódítási vágy ösztökölné Kína ellen.

Széll Kálmán válaszáat ezután a többség tudomásul vette.

Ezután a miniszterelnök betérjesztette kvótavisszavonási indítványát.

Polónyi, Buzáth, Kossuth, Pichler és Holló tiltakoznak a királyi döntés ellen, de Széll meggyőzi őket annak törvényessége felől, mely után elfogadták a bejelentést.

Széll indítványára ezután elhatározta a Ház, hogy október 8-ig nem tart ülést.

A kínai forradalom.

Budapest, június 18. Japán háromezer embert küld Kinába.

Peking, június 18. E hó 14-én éjjel több száz kínai keresztyént megölték.

Berlin, június 18. A Volff-ügynökség jelenti, hogy Csifin német konzultól ma reggel táviratot kapott, melyben tudatja, hogy egy japán torpedónaszád jelentése szerint a követséget elfoglalták. A távirati összeköttetés Peking, Tientsin és Sanghei között három nap óta megvan szakítva. A pekingi eseményekről semmi megbízható hír nem érkezik.

Egy másik jelentés szerint Tirkuban ütközet folyik az ottani kínai erődök és a hatalmak hadihajói között.

A dél-afrikai háború.

London, június 18. Krüger főhadiszállását Alkmarba (Nelspruit mellett) helyezte át.

Erzsébet királyné megsértése.

— A radnai bucsu kínos szenzációja. —

A boldog emlékeztető Erzsébet királyné áldott neve szentségkép maradt fenn a magyarnak. Porában is áldja a lovagias magyar a dicsőült királynét, aki egyszerre volt Magyarországnak és a bánatnak fejedelm-asszonya.

A múlt évi radnai bucsun akadt egy asszonyi némbor, a ki a boldogult királyné ragyogó nevét durva sértegetéssel támadta meg; oly kifejezéseket használván a fehér márványkoporsóban nyugvó királyné ellen, a melyeknek halvány reprodukálása is lehetetlen.

Szeptember 8-ikán, Kisasszony napján volt ez a bucsu Radnán. Buesu végeztével

Ó-Kanizsára özönlött a bucsusnép, hogy az ottani templomban ünnepi misét hallgasson. Mikor 10 ón reggel Ó-Kanizsára érkeztek a bucsusok, pap fogadta őket a népkert előtt s tudokra adta, hogy bucsus misét nem hallgathatnak mivel ezen a napon Erzsébet királyné emlékére szenteltek gyászünnepet.

A bucsusok mind megnyugodtak ebben a jelentésben, hanem egy Takács Viktória nevű horgosi némben ádáz haragba jött és lármázni kezdett:

— No ez már mégse járja, — kiáltotta — hogy Brassóban ágyupattogással meg mozsárdurrogással fogadják a tűzoltókat, itt meg a bucsusoknak még csak nem is harangoznak!

Ez a mérgelődés még a vasúti állomáson is emésztette Takács Viktóriát s a nagy sokaság előtt hevesen kipattanva, mindenféle sértegető kifejezéseket kiáltozott Erzsébet királynéira.

A némben durva beszéde kínos szenzációt keltett úgy a bucsusok, mint az utazó közönség soraiban és mindenki mélyen fölháborodva, az asszony elnémitását követelte. Rendőrök jöttek, a kik a dühös némbert bekisérték s csak kihallgatása után eresztették szabadon.

A királynésértegető asszony ellen szombaton tartott bűnügyi főtárgyalást a szegedi büntető törvényszék, a mely a durvalelkű némbert királyi ház tagja megsértésének vétsége miatt egy hónapi fogházra ítélte.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Kedélyes börtön.** Ha van kedélyes börtön, a genfi városi börtön az. Egy Parthenis nevű rabnak éjjel-nappal nyitva állt a ezellája, aminek az volt a következménye, hogy a derék Parthenis egy napon egy másik rabtársával együtt megszökött. Amikor a börtönigazgatótól azt kérdezték, hogy hagyhatta nyitva a rab ezelláját, a legnagyobb lelki nyugalommal így felelt: „Mit tehettem, mikor nem akart bezárva lenni.“ A börtönőröket a vizsgálat után elcsapták, de az új börtönőrök valamennyi rab ezelláját nyitva hagyták és csak ezek jóindulatán mult, hogy a börtön egészen ki nem üresedett.

* **Veszedelmes harangöntés** A lipesei Janek-féle harangöntődébe nemrég 11, az 1870-ik évből származó franezia ágyut küldtek, hogy azokból a drezdai helyőrségi templom részére hat harangot öntsön. Nyolcz ágyut minden baj nélkül beolvasztottak, a kilenczedik azonban iszonyu detonációval felrobbant. Az ágyu meg volt töltve és a robbanás csaknem emberéletben is kárt tett. Hogyan került bele a régi ágyuba a töltés, az iránt nyomozást indítottak.

* **Füburkolat.** Amerikában most azzal kísérleteznek, hogy az atlanti oceán partjain óriási tömegekben termő parti füvet utczaburkolási czélokra használják fel. A füvet e czélra szurok- és kátránytartalmu olajokkal impregnálják és óriási nyomás alatt megfelelő nagyságu koczkákba sajtoltják össze. Ezek a „fükövek“ nagyon ruganyosak, nagyon kevésse kopnak és az utczai zajt még a fakövezetnél is jobban el-tompítják.

* **A világ legnagyobb pályaudvara.** Az amerikai St.-Louis városban van a világ legnagyobb pályaudvara, a melynek hossza 214 méter, szélessége 183 méter és 39,450 négyszögmeternyi területén 30 sín-pár van végigfektetve. St. Louisban, a mely kereskedelmi és ipari tekintetben egyik legtekintélyesebb városa az Egyesült-Államoknak, huszonkét vasutársaság sinjei futottak össze. Ezek a társaságok 25 év előtt közös pályaudvar létesítésére egyesültek, a mely azon

ban csakhamar kiesinynek bizonyult. Nyolcz év előtt kezdtek az új pályaudvart építeni és erre a czélra egy több mint száz nagy házból álló városrészt kellett kisajátítani. — Az új pályaudvar terveit Th. C. Link amerikai építész készítette, a ki ezért a munkáért 54.000 koronát kapott. A pályaudvar technikai berendezése az elképzelhető legmodernebb, mert csak így lehetséges, hogy a naponta érkező és induló 250 vonat zavartalanul közlekedhessék. A pályaudvar 25 millió koronába került.

RÖPPENTYÜK.

* **Különös foglalkozás** Ugyan mit csinál most az a Schmith?

— A czirkuszban van.

— No az ugyancsak keserves kenyér.

— Dehogyan; hiszen más dolga sincs, mint-hogy kétszer napjában bedugja a fejét az oroszlan torkába.

* **Tulságos érzékenység.** — Miért szöktél meg? — kérdi a mester az inástól.

— Mert a ténsasszony elvett.

— Ez is ok? Látod, én nem szököm meg...

* **A kis epikureus.** — Miért nevezsz Feri? Örülsz, hogy koczikázhatol?!

— Oh nem!

— Hát annak örülsz, hogy a szép környéket nézheted?

— Dehogyan!

— Hát min mulatsz annyira?

— Azon, hogy ennek a sok embernek mind a mi kocsink porát kell nyelni!

REGÉNY.

A világ szive.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: Krampera János.

(Folytatás.)

16.

Egy órával később már a hegyek közt lovagoltunk. Molas részére izenetet hagytam hátra, hogy még alkonyat előtt visszatérünk. Utunk ugyancsak nehéz egy ut volt s néhány mértföldön át egy szakadék széle mellett haladt, míg csak el nem érte a hegy nyergét. Egyes részein oly rossz volt ez az út, hogy le kellett szállanunk s a lovakat és az öszvért magunk előtt kellett hajtánunk, magunk pedig a sziklából kiálló fűvekre és gyökerekre kapaszkodtunk, nehogy lezuhanjunk.

Végre felértünk a hegy tetejére s fenyő és zöld erdők között lefelé kezdünk ereszkedni egy magános hegycsues lábánál fekvő völgybe. A völgyben kigyózó folyó mentén haladtunk valami egy mértföldnyire, mialatt

én fürkészve néztem körül egy feltűnő szikla után, melyről az volt mondva az iratkeresésben, hogy fátlan hegyoldalon áll s alatta van az a völgykatlan, melyben Guatemoc idejében egy nagy ceiba fa állott. Ez a ceiba-fa — így szölt az irás — árnyékát éppen a bánya szája felé borította.

Egy sűrű tölgyesen keresztül lovagolva, egyszerre csak a nagy szikla alatt levő völgykatlanban találtuk magunkat.

— Ez kell, hogy a jelzett hely legyen — mondtam, — de nem látom a ceiba fát.

— Valószínűleg kidőlt és elrothadt azóta, — felelt sennor Strickland. — Pányvázunk ki a lovakat s fogjunk a kutatáshoz.

Ugy is tettünk, a keresés azonban a sűrűn növő fü miatt ugyan jó ideig tartott. Végre azonban felfedeztem, hogy egy helyen a földben igen régi fának elkorhadott törzse áll. Nem is igen maradt már belőle kérgénél és egy pár nagyobb gyökerenél egyéb.

Több mint egy óráig kutattunk egész odaadással köröskörül, de minden eredmény nélkül. Társam utoljára is belefáradt a mulatságba s egy fényes levelű kis pálmát látván meg, odament, hogy kihuzza a földből. Nagy virágkedvelő léte haza akarta vinni, hogy kertjében elültesse. Miközben ő ezzel volt elfoglalva, én pedig a fü között bajoskodtam, ha fel tudnám a bánya száját találni, bár már azt kezdtem hinni, hogy mindörökké elveszett, mikor sennor Strickland hirtelen felkiáltott:

— Jöjjön csak ide, Ignatio! Ennek a fának gyökerei alatt csákánnyal kivágottnak szikla van. Azt hiszem, hogy itt van a bánya bejárata, látni lehet, hogy a talaj egyenes körülte.

Odamentem hozzá s mindketten újra hozzáfogtunk a kereséshez, míg végre is jó szerencsére felfedeztük, hogy közvetlenül a szikla alatt egy lyuk van, elég nagy arra, hogy egy ember belé bujhasson.

— Vajjon róka ásta-e ezt, vagy ez volna a bánya szája? — kérde a sennor.

— Azt már csak akkor tudjuk meg, ha belemászunk, — feleltem. — Annyi bizonyos, hogy mikor a régiek bezárták a bányát, ilyenforma nyílásokat kellett, hogy hagyjanak már csak a szellőztetés végett is. Hozza csak ide a csákányt sennor, aztán majd meglátjuk.

Valami tíz perczig dolgozhattunk, puha talajban ástunk csákánnyal és ásóval, a míg csak ki nem bontottuk egy alagut száját.

— Nincs miért tovább is törni magunkat, — szöltam, szemügyre véve az alagutat — ezt a sziklát rézszerszámokkal munkálták meg, ihol még most is látszik a zöld rézrozsda nyoma. Kétséget sem szenved, hogy felleltük a bánya száját. Most pedig adja ide a kalapácsát és a gyertyát s hozza magával a börtarisznyát, aztán isten nevével gyerünk befelé.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

Köszénkátrány.

A debreczeni légszeszgyár igazgatósága

**a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlja
legjobb minőségű saját gyártmányu**

—== Köszénkátrányát. ==—

Magy. kir. államvasutak.

7776. sz.
1669. Rh.**Hirdetmény.**

A kézbesíthetetlen és fölös szállitmányok az üzletszabályzat 70. §-a alapján Debreczen állomás teherkiadási raktárában folyó évi **junius hó 25-én d. e. 9 órakor** kezdődő nyilvános árverésen el fognak adatni.

Az igazgatóság.

Székelyföld leghatásosabb gyógyfürdője

„KOROND“

(Magyar Gleichenberg)

sóval telített fenyves levegője, vasas szénsavas ivóvize, tejkurája, mely **vérszegénység, emésztési, légző és vizeleti szervek** bántalmaiban influenza utóbajainál biztos hatású.

Szénsavas lobogó-, hideg- és meleg-sósfürdői esuz, köszvény, görvély, gümőkór és női bajokban.

Olcso koszt és szállás.

✦ Fürdő-orvos: **Dr. Fialka Gusztáv** ✦
Budapest, Kerepesi-ut.

Prospektust **Gáspár Gyula** küld
Marosvásárhelyről,

miként mintákat, erdélyi gyártmány uri
gyapju ruhaszövetekből.

Pincze

hordós és üvegezett borok
beraktározására kiválóan alkalmas, a **Kossuth-utca**
elején kiadó. Czim a kiadó-
hivatalban.

A Fűvészkert-utcai**13. számú ház,**

junius hó 19-én délután
3 órakor

a törvényszéki árverési teremben
biróilag

elárvereztetik.**Bánatpénz: 480 kor.**

Bővebb felvilágosítást ad:

Dr. Varga Lajos,

ügyvéd.

Debreczen sz. kir. város

**Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Korcsmárosok Ipartársulatának
elhelyező-intézete.**

Van szerencsénk b. tudomására juttatni, miszerint ipartársulatunk a szak- és kartársak üzleti érdekeit mind jobban szolgálja és különösen a személyzet elhelyezése körül fenforgó mizériákat végleg megszüntetni akarván, saját czége alatt **főpiacz 69. szám (Gáll-ház)** egy

személyzet elhelyező-intézetet

létesített, mely mint ilyen hivatva lesz arra, hogy városunk tek. Rendőrfőkapitánysága, mint elsőfoku iparhatóság által szabályozott elhelyezési díjak szigorú megtartása mellett ugy a t. főnök urak, valamint az alkalmazottak teljes megelégedésére intézze el az elhelyezésekre vonatkozó összes megbízásokat.

Egyidejűleg van szerencsénk tudatni, hogy **személyzet elhelyező Intézetünk** vezetésére mint egyedül megbízott ügyvezetőt **Privitzer József**, mindnyájunk által előnyösen ismert vendéglős urat sikerült megnyernünk, kinek köztudomás szerinti lelkiismeretes tevékenysége, közbeesülésben álló személye minden időre biztosítékul szolgál.

Személyzet elhelyező-intézetünk működését a mai napon megkezdte és most, midőn mindezeket tudomásul vétel végett b. figyelmébe ajánljuk, kérjük, hogy szives megbízásaival vállalatunkat megtisztelni méltóztassék és maradtunk szolgálatára készen

kartársi üdvözléssel

Debreczen szab. kir. város

Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Korcsmárosok Ipartársulata.**Privitzer József,**

ügyvezető.

Részvényeseink figyelmébe!

Értesítjük t. részvényeseinket, hogy intézetünk 50,000 korona alaptőkéjének 100 000 koronára leendő felemelését e hó 11-én tartott rendes közgyűlésünk elhatározta olyképen, hogy minden részvényre 50 korona fiztessék be.

A befizetés folyó évi augusztus 1-től kezdődőleg minden hó első tíz napjában, 5 egyenlő 10 koronás részletben teljesítendő. Késedelmes fizetéseknel 6% késedelmi kamat számítottatik fel, előzetes fizetéseknel pedig 6% kamat megtérítettik.

A befizetések elismervény ellenében teljesíthetők a debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Banknál, vagy intézetünk pénztáránál. Az utolsó részletfizetés alkalmával azonban az eredeti részvény is bemutatandó oly czélból, hogy azon a teljesített összes befizetések intézetünk egy igazgatósági tagja és ügyvezetője által igazoltassanak.

Kivonat az alapszabályokból:

12. cz. Az elmulasztott részfizetés után a hátralékos adós a lejáratától számítandó 6% késedelmi kamatot fizet.

13. cz. A részvény folyószáma, melyre befizetés nem történt, ugyanazon lapban, melyben a fizetési felhívás megjelent, közzététetik.

Harmincz nappal a közzététel után a társulatnak jogában áll azon részvényt, melyre befizetés nem történt, érvénytelennek nyilvánítani s helyette ugyanazon szám alatt új részvényt kibocsátani és eladni.

14. cz. Az érvénytelenné nyilvánított részvény folyószáma közhírré tétetik.

15. cz. A részvény érvénytelenné nyilvánításával a tulajdonos minden joga és kötelezettsége megszűnik s az eladott új részvényből befolyó többlet a társulati tartaléktőkéhez csatoltatik.

Ezek szerint minden részvényesnek érdekében áll, hogy a részleteket pontosan befizesse.
B.-Ujváros, 1900. február hó 11-én tartott ülésünkből.

A B.-ujvárosi Takarékpénztár igazgatósága.

BIRKA
fesűs, ezer darab, nyájfelosztás végett
ELADÓ
a sarmasági gazdaságban.

Bővebbet: Kölönte Ferencz gazdatiszt, Sarmaság.